

**ZAMONAVIY TEXNOLOGIYA FANINI RIVOJLANTIRISHNING
PSIXOLOGIK ASOSLARI**

*Nizomiy nomidagi O'zbekiston
Milliy pedagogika Universiteti
„Psixologiya“ kafedrasi O'qtuvchisi
Saidova Nargiza Ismatulla qizi
Professional ta'lim va san'at
fakulteti 1-bosqich talabasi
Asqarova Shohida Baxtiyor qizi*

Annotatsiya: Ushbu maqolada zamonaviy texnologiya fanining rivojlanishi psixologik nuqtai nazardan tahlil qilingan. Texnologiya darslarida o'quvchilarda shakllanadigan motivatsiya, qiziqish, ijodkorlik, tafakkur jarayonlari va kasb tanlash psixologiyasi ilmiy asosda yoritilgan. Shuningdek, zamonaviy innovatsion texnologiyalar — STEM ta'limi, loyihaviy yondashuv, axborot texnologiyalari va robototexnika o'quvchilarning psixologik rivojlanishiga qanday ta'sir qilishi tushuntirilgan. Maqola yakunida texnologiya ta'limi samaradorligini oshirish uchun psixologik tavsiyalar berilgan.

Kalit so'zlar: Psixologiya, motivatsiya, qiziqish, texnologiya ta'limi, ijodkorlik, tafakkur, kasb tanlash, innovatsion metodlar, STEM, loyihaviy ta'lim, robototexnikaning bola tarbiyasidagi o'rni.

Kirish: Bugungi kunda texnologiya fanining rivojlanishi nafaqat ta'lim mazmunini, balki o'quvchilarning psixologik rivojlanishini ham izchil shakllantiradi. Har bir dars o'quvchining shaxs sifatida yetilishiga ta'sir ko'rsatadi: dunyoqarashini kengaytiradi, tafakkurini rivojlantiradi, ijodkorlikni uyg'otadi va eng muhimi — kasb tanlashga bo'lgan motivatsiyani kuchaytiradi.

Texnologiya fanini psixologiya bilan bog'lash shuni ko'rsatadiki, amaliy faoliyat o'quvchilarda: emosional barqarorlik, diqqatu e'tibor, mantiqiy fikr yuritish ijodiy tafakkur, mehnatga bo'lgan pozitiv munosabat kabi psixologik xususiyatlarni shakllantiradi.

Asosiy qism:

Texnologiya fanining psixologik ahamiyati.

Qiziqish va motivatsiya shakllanishi. Psixologiya fanida motivatsiya o'quv jarayonining asosiy harakatlantiruvchi kuchi hisoblanadi. Texnologiya darslarida o'quvchi: o'zi yaratgan mahsulotni ko'rishi, amaliy natija olishi, ijod qilish imkoniga ega bo'lishi, motivatsiyani kuchaytiradi.

Bu esa o'quvchida o'zini ko'rsatish, muvaffaqiyatga erishish va qiziqishning ortishiga olib keladi. Ijodkorlikning rivojlanishi. Psixologiyada ijodkorlik — yangi g'oyalar yaratish qobiliyati. Texnologiya darslarida ijodkorlik quyidagilar orqali rivojlanadi: yangi modellar yaratish, dizayn yechimlarini topish, muammoni amaliy hal qilish. O'quvchi mahsulot yaratish jarayonida divergent (turlicha fikrlash) tafakkurini qo'llaydi. Tafakkur jarayonlari. Texnologiya fani o'quvchilarda quyidagi tafakkur jarayonlarini rivojlantiradi: tahlil, taqqoslash, sintez, umumlashtirish, konstruktiv fikrlash. Bu jarayonlar psixologik rivojlanishning eng muhim komponentlari hisoblanadi.

Innovatsion texnologiyalarning psixologik ta'siri.

STEM ta'limining psixologik asoslari. STEM o'quvchida: muammoni hal qilish, mantiqiy fikrlash, guruhda ishlash, kreativ yondashuv, ko'nikmalarini kuchaytiradi. STEM orqali o'quvchi o'zi "men qila olaman" degan ishonchga ega bo'ladi — bu psixologiyada o'z-o'zini baholash tushunchasi bilan bog'liq. Loyihaviy ta'lim va shaxs rivoji. Loyihaviy ta'lim bir nechta psixologik jarayonlarni faollashtiradi: Rejalashtirish, mas'uliyat, irodaviy sifatlar, mustaqillik, ijodiy yondashuv, kreativ yondashishni rivojlantiradi. Har bir loyiha o'quvchining shaxs sifatida o'sishini ta'minlaydi.

Robototexnika va texnik tafakkur. Robot otish, kod yozish, mexanizm yig'ish: texnik tafakkur, diqqat, xotira, muhandislik fikri, tasavvur, mustaqil yondashuv, mexanizmlarni to'g'ri yig'ish orqalish ijodkorlikni shakllantirish.

Texnologiya fanida kasb tanlash psixologiyasi: Kasb tanlash — psixologiyada muhim jarayon bo'lib, o'quvchining qiziqishi, qobiliyati, shaxsi va ijtimoiy muhitiga bog'liq. Texnologiya fani aynan kasb tanlashga katta ta'sir ko'rsatadi, chunki: o'quvchi amaliy ishlarni sinab ko'radi, qaysi soha unga yaqinligini bilib oladi, o'z kuchini sezadi, mehnat dunyosini tushunadi.

Natijada o'quvchi o'z kelajagini ongli ravishda tanlash imkoniga ega bo'ladi.

Psixologik taklif va tavsiyalar

Texnologiya ta'limi samaradorligini oshirish uchun: O'quvchilarning qiziqish tiplarini aniqlash (psixologik diagnostika). O'yinli va interaktiv metodlar qo'llash

Motivatsiyani kuchaytiradi. Guruhli ishlarni ko'paytirish

Ijtimoiy psixologik ko'nikmalarni rivojlantiradi. O'quvchilarning qobiliyatiga qarab individual topshiriqlar berish. Bu shaxsiy rivojlanishni kuchaytiradi.

Amaliy mashg'ulotlarda "muvaffaqiyat vaziyatlari" yaratish. Bu o'ziga ishonchni mustahkamlaydi.

Xulosa. Zamonaviy texnologiya fanini psixologiya bilan bog'lab o'qitish ta'lim samaradorligini oshiradi. Texnologiya darslari o'quvchilarda nafaqat amaliy ko'nikmalarni, balki psixologik jihatdan muhim bo'lgan: motivatsiya, ijodkorlik,

diqqat, mustaqillik, o'z-o'zini baholash, kasb tanlash qobiliyatini shakllantirish, o'z ustida ishlash, texnika va texnologiyalar bilan ishlash ko'nikmasini shakllantirish, g'oyalarini ilgari surib, zamonaviy yondashishdir.

Shu bois texnologiya fanini modernizatsiya qilish va uni psixologik yondashuv bilan boyitish, bugungi ta'limning asosiy vazifalaridan biri hisoblanadi.

Foydalangan adabiyotlar:

1. O'zbekiston Respublikasi "Ta'lim to'g'risida"gi Qonuni. — Toshkent, 2020.
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Ta'lim tizimini raqamlashtirish" bo'yicha qarorlari. — Toshkent, 2021.
3. Xodjayev N.X. Pedagogika va psixologiya asoslari. — Toshkent: O'qituvchi, 2019.
4. G'oziev E. O'zbekiston maktablarida texnologiya ta'limi metodikasi. — Toshkent: Fan, 2020.
5. Jalolov J., To'rayev A. Psixologiya: umumiy asoslar. — Toshkent: Universitet, 2018.
6. Vygotskiy L.S. Psixologiya rivojlanish nazariyasi. — Moskva, 2017.
7. Gardner H. Multiple Intelligences Theory (Ko'p yo'nalishli intellekt nazariyasi). — New York: Basic Books, 2018.
8. Pidkasistiy P.I. Pedagogik texnologiyalar va innovatsion yondashuvlar. — Moskva, 2016.
9. STEM Education Journal. Impact of STEM on Student Motivation and Creativity. — 2021.
10. UNESCO Report. Digital and Technology Education Development. — 2020.
11. O'zbekiston Milliy Kutubxonasi Elektron bazasi: Texnologiya ta'limi bo'yicha metodik qo'llanmalar.